

VEDLEGG 4

Retningslinjer om arealplanlegging etter plan- og bygningsloven og vannforskriften

REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN 2022 - 2027

AGDER VANNREGION

Innhold

1	Bakgrunn	2
	Hensikt med retningslinjene	2
	Forholdet mellom vannforskriften og FNs bærekraftsmål.....	2
	Vannforskriften i kommunene	2
	Hvordan oppnår vi dette	2
	Generelle retningslinjer for arealplanlegging som kan påvirke vannmiljø	3
2	Retningslinjer for regional vannforvaltningsplan for Agder vannregion.....	4
	Retningslinjenes gyldighet.....	5
	Vannforskriften og annet lovverk.....	5
	Retningslinjer og konsekvensutredning/vurdering:	5

1 Bakgrunn

Hensikt med retningslinjene

Hensikten med retningslinjene er å oppnå helhetlig vannforvaltning etter vannforskriften.

Forholdet mellom vannforskriften og FNs bærekraftsmål

Godt vannmiljø er en forutsetning for alt liv på jorda og er en grunnleggende del av naturmiljøet, jf. FNs bærekrafts mål nr. 6 (rent vann og gode sanitærforhold), 14 (liv under vann), 15 (liv på land) og 17 (samarbeid for å nå målene) For å unngå forringelse av miljøtilstanden i vann og for å bidra til å nå de nasjonalt fastsatte målene i Regional plan for vannforvaltning er disse generelle retningslinjene utarbeidet.

Ved å vurdere vannmiljø og fastsatte miljømål i en tidlig fase av arealplanleggingen, legger man til rette for en samfunnsøkonomisk og bærekraftig forvaltning av vassdragsmiljøet og omkringliggende arealer.

Vannforskriften i kommunene

Kommunene har et selvstendig ansvar for å følge opp vannforskriften, som sektormyndighet og arealmyndighet.

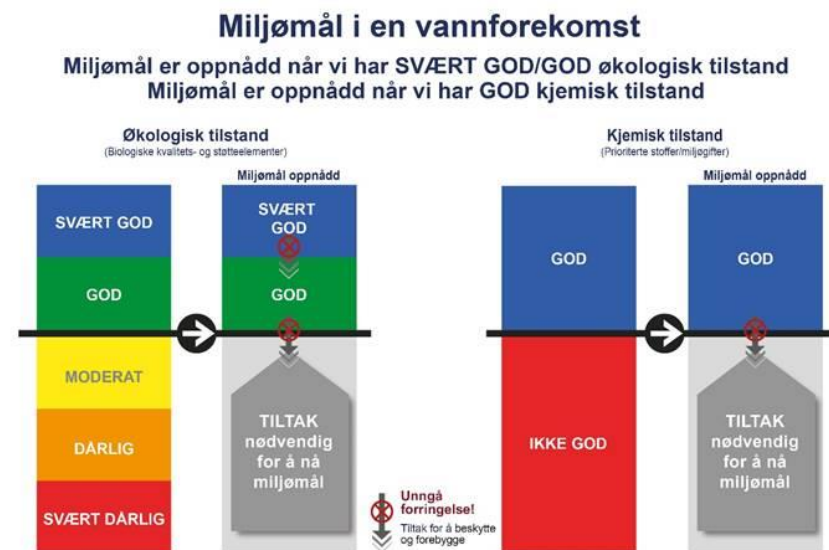
Kommunene anmodes om å innarbeide vannmiljø som et vurderingstema i sin ordinære saksbehandling og kvalitetssikringssystemer.

Veileder om vannmiljø i arealplanlegging kan leses [her](#).

Hvordan oppnår vi dette

Retningslinjene er førende for planarbeid etter plan- og bygningsloven. Arbeidet med de regionale vannforvaltningsplanene følger reglene i plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven.

Regional plan for vannforvaltning inneholder nasjonalt fastsatte mål for vannmiljøet i vassdrag, grunnvann og kystvann. De nasjonalt fastsatte målene og planlagte tiltak er også registrert i den nasjonale vann-databasen www.vann-nett.no. Hensikten med disse retningslinjene er å inkludere vann på et tidlig stadium i kommuneplanens samfunns- og arealplanlegging. Dette både for å nå miljømålene for vann innen 2027 der dette trengs og for å unngå forringelse av miljøtilstanden der miljømålet er nådd.

Figuren viser de fem klassene for miljøtilstand som følger av vannforskriften. For de fleste vannforekomstene er miljømålet «God tilstand» og dette er miljømålet som skal nås dersom ikke annet fremgår av den regionale vannforvaltningsplanen og i Vann-Nett. Hvis miljøtilstanden for den enkelte vannforekomst er moderat eller lavere, er det behov for tiltak for å nå miljømålet om god tilstand. Samtidig er det viktig å unngå aktivitet som forringer miljøtilstanden der hvor miljømålet «God tilstand» alt er nådd.

Konkrete beskrivelser av miljøtilstand, fastsatte miljømål og planlagte tiltak for den enkelte vannforekomst og aktuelle vassdrag er beskrevet i denne regionale vannforvaltningsplanen, med tilhørende regionalt tiltaksprogram og i Vann-Nett.

Arealendringer og fysiske inngrep i og langs vassdrag kan gi store negative påvirkninger og forringelse av vannmiljøet.

Vannforekomster hvor det kan være særlig viktig med en restriktiv arealforvaltning er vassdrag sårbare for inngrep eller forurensning, varig verna vassdrag, beskyttede områder etter vannforskriften, herunder drikkevann, badevann og nasjonale laksevassdrag og fjorder. Eksempelene er ikke uttømmende.

Generelle retningslinjer for arealplanlegging som kan påvirke vannmiljø

Det framgår av Plan- og bygningslovens § 1-8, første ledd; «I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.»

2 Retningslinjer for regional vannforvaltningsplan for Agder vannregion

1. Vannmiljø

- 1.1. Regional plan for vannforvaltning bør innarbeides og detaljeres i kommuneplan og underliggende planer, basert på kunnskap om lokale forhold. Vannmiljø og vedtatte miljømål skal vurderes og hensyntas i planarbeid som kan påvirke vann.

Interkommunalt samarbeid bør vurderes ved påvirkninger på vannmiljø, på tvers av kommunegrensene.

- 1.2. Elver og bekker skal som hovedregel ikke lukkes og skal bevares så nært opptil sin naturlige form som mulig.
- 1.3. I planer som berører allerede lukkede eller sterkt påvirkede vassdrag, skal det vurderes om vassdraget kan gjenåpnes og restaureres.

2. Naturfare og klimatilpasning

- 2.1. Det bør ikke legges til rette for utbygging i områder med risiko for naturfare som for eksempel flom og havnivåstigning.
- 2.2. Vurderinger av vannmiljø må sees i sammenheng med føringer i Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

3. Overvannshåndtering

- 3.1. Planlegging skal identifisere og sikre arealer for overvannshåndtering. Det bør vurderes hvordan blå-grønn infrastruktur kan bidra til å forebygge flomødeleggelser og overvannsproblemer
- 3.2. Overvannsløsninger skal ta hensyn til og fortrinnsvis forbedre stedets økologiske systemer og øke det biologiske mangfoldet.
- 3.3. Overvannsløsninger og avløpssystemer bør planlegges med tilstrekkelig kapasitet til å ta unna forventet økt nedbørintensitet og nedbørsmengde, gjerne med bruk av grønne infiltrasjonsområder og åpne vannveier.

4. Deponering av masser

- 4.1. Deponering av masser bør som hovedregel unngås nær sjø og vassdrag. Dersom det like vel åpnes opp for deponering av masser må krav om tiltak for å hindre avrenning av partikler og annen forurensning som kan påvirke vannmiljøet vurderes etter vannforskriften og annet sektorlovverk.

5. Grøntdrag og kantsoner

- 5.1. Grøntdrag og restarealer langs vassdrag skal som hovedregel bevares for å ivareta verdifulle kvaliteter knyttet til vannkvalitet, biologisk mangfold, og landskapsøkologiske korridorer og landskapselementer.
- 5.2. Større landskapsøkologiske korridorer som ivaretar grøntstrukturer og blågrønne verdier i urbane områder bør tillegges særskilt verdi.
- 5.3. Andre områder av betydning for vannmiljø, som myr, våtmark, skog og ugjødselmark bør tas hensyn til i planleggingen.

6. Bestemmelser og hensynssoner

- 6.1. I kommuneplanens arealdel og i underliggende planer bør det legges inn bestemmelser og hensynssoner for å ivareta vannmiljøet i tråd med regional vannforvaltningsplan. Dette gjelder særlig i arealplaner som omfatter sårbare vassdrag og beskyttede områder etter vannforskriften.
- 6.2. Kommunene skal i sin plan- og enkeltsaksbehandling sikre drikkevannskildene for dagens og framtidens behov.
- 6.3. I bestemmelser til kommuneplanens arealdel og underliggende arealplaner kan det ved behov stilles rekkefølgekrav for å sikre at fastsatte mål for vannmiljø nås og at vannforekomsten ikke settes i risiko for å forringe miljøtilstanden.

Retningslinjenes gyldighet

Disse retningslinjene er utarbeidet for å være retningsgivende for planlegging etter plan- og bygningsloven.

Vannforskriften og annet lovverk

Retningslinjene kan berøre temaer som i noen tilfeller også er regulert etter egne sektorlover og som gjelder uavhengig av og krever egen behandling etter sektorlovverket.

Retningslinjer og konsekvensutredning/vurdering:

Retningslinjer om arealplanlegging og vannforvaltning er viktige for at man tidligst mulig i en arealplanprosess skal sikre god forvaltningsdialog og nødvendige vurderinger av vannmiljø og fastsatte miljømål i den regionale vannforvaltningsplanen. Det å sikre at man foretar vurderinger og utredninger av et viktig tema i en planprosess er lite kostnadskrevende og i mange sammenhenger god samfunnsøkonomi.

Det er allerede gjennom Naturmangfoldloven §§ 7-12 og vannforskriften § 12, krav om at offentlige myndigheter vurderer konsekvenser og behov for avbøtende tiltak før de gir tillatelser etter eget sektorlovverk. Derfor innebærer retningslinjene i liten grad noe nytt i

forhold til utredningskrav, men bidrar til å tydeliggjøre behovet for å utrede og vurdere om aktuelle arealplaner har konsekvenser for vannmiljø og fastsatte mål for vannmiljø i den regionale planen for vannforvaltning.

Dette er retningslinjer på et regionalt nivå og er anbefalinger om hva som skal vurderes i arealplaneprosesser for å sikre vurderinger og avbøtende tiltak, mv. på kommunalt plannivå. Konkrete vurderinger foretas i den enkelte planprosess og det er der konkrete konsekvenser, kostnader og løsninger kan vurderes.

Retningslinjene bidrar til fokus på helhetlige vurderinger av miljø og samfunn. Det er ingen spesifikke kostnader som følge av innføring av retningslinjene.